

Nr 37.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1933 kl. 2 e. m.

*Utlåtande, i anledning av väckta motioner rörande understöd från
Vadstena krigsmanshuskassa åt visst f. d. indelt manskap.*

I åtskilliga inom riksdagen väckta, till bankoutskottets förberedande handläggning hänvisade motioner hava, på sätt i det följande angives, förslag framställt om understöd åt visst f. d. indelt manskap.

I en inom första kammaren av herr *Karlsson, Oscar Gottfrid*, väckt motion nr 16 har hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att förre grenadjären vid förutvarande Kungl. Första livgrenadjärregementet *J. G. Fast* må från och med den 1 juli 1933 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas understöd enligt samma grunder som om han tjänat för understöds erhållande föreskriven tid».

I motion nr 117 i första kammaren har herr *Norman* hemställt, »att riksdagen måtte medgiva, att f. d. soldaten *Johan Alfred Bergman* må från och med den 1 juli 1931 ur Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder, som om han tjänstgjort i minst 20 men ej 25 år».

I en inom andra kammaren under nr 4 väckt motion har herr *Ericsson* i Sörsjön yrkat, »att riksdagen måtte besluta, att f. d. soldaten vid Gagnefs kompani av Kungl. Dalregementet *Olof (Fisk) Svan* må från den 1 juli 1933 ur Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas en årlig pension enligt samma grunder som om han tjänat i 20 år».

Vidare har herr *Ericsson* i Sörsjön i motion nr 5 i andra kammaren hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att f. d. soldaten *Olof Bruhn* vid Vesterdals kompani av Kungl. Dalregementet må från och med den 1 juli 1933 beviljas en årlig pension ur Vadstena krigsmanshuskassa enligt samma grunder som om han tjänat i 20 år».

Herr *Ericsson* i Sörsjön föreslår vidare i motion nr 6 i andra kammaren, »att riksdagen måtte besluta, att f. d. soldaten *Lars Ryttare* vid Vesterdals kompani av Kungl. Dalregementet må från och med den 1 juli 1933 beviljas en årlig pension ur Vadstena krigsmanshuskassa enligt samma grunder som om han tjänat i 20 år».

I motion nr 7 i andra kammaren har herr *Ericsson* i Sörsjön hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att f. d. soldaten vid Vesterdals kompani av

Kungl. Dalregementet *Lars Brandt* må från den 1 juli 1933 beviljas en årlig pension ur Vadstena krigsmanshuskassa enligt samma grunder som om han tjänat i 20 år».

Under nr 8 i andra kammaren har vidare herr *Ericsson* i Sörsjön väckt en motion, vari hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att f. d. soldaten vid Vesterdals kompani av Kungl. Dalregementet *Johannes Storm* må från den 1 juli 1933 ur Vadstena krigsmanshuskassa beviljas en årlig pension enligt samma grunder som om han tjänat i 20 år».

Vidare hava herrar *Petersson i Broaryd* och *Andersson i Leabo* i en inom andra kammaren väckt motion nr 30 hemställt, »att riksdagen måtte medgiva, att f. d. soldaten *Emil Berg* må från den 1 juli 1932 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas en årlig pension enligt samma grunder som om han tjänat i 20 år».

I motionen nr 49 i andra kammaren hava herrar *Fast* och *Andersson i Löbbo* yrkat, »att riksdagen måtte besluta att från och med den 1 juli 1932 tillerkänna förre soldaten *Johan Edvin Nyström* ett årligt understöd ur Vadstena krigsmanshuskassa till belopp som om han varit i tjänst i 20 år».

Herrar *Fast* och *Andersson i Löbbo* hava vidare i motion nr 50 i andra kammaren föreslagit, »att riksdagen måtte besluta att från och med den 1 juli 1932 tillerkänna förre soldaten *Alfred Ström* understöd ur Vadstena krigsmanshuskassa till belopp som om han varit i tjänst i 20 år».

Under nr 74 i andra kammaren har herr *Olovson* i Västerås väckt en motion, vari hemställt, »att riksdagen måtte förklara förre soldaten *Johan Rönning* berättigad till understöd ur Vadstena krigsmanshuskassa jämlikt bestämmelserna i kungliga kungörelsen den 31 mars 1931».

I motion nr 75 i andra kammaren har herr *Bäcklund* yrkat, »att riksdagen må medgiva, att förre korpralen vid Västgöta regemente *Anders Ivar Glad*, Tiarp, må från och med den 1 januari 1933 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid».

Herr *Bäcklund* föreslår vidare i motion nr 76 i andra kammaren, »att riksdagen må medgiva, att förre soldaten vid Västgöta regemente *August Fahlström*, Södra Lundby, må från och med den 1 januari 1933 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid».

I en inom andra kammaren under nr 101 väckt motion hava herrar *Hultman* och *Persson* i Undersvik hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att f. soldaten *Anders Fält* vid Arbrå kompani av Kungl. Helsingeregemente måtte tilldelas underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, från den 1 juli 1933, enligt samma grunder, som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid».

I en motion nr 220 i andra kammaren har herr *Hansson* i Trollhättan yrkat, »att riksdagen måtte medgiva förre soldaten vid Kungl. Hallands rege-

mente *A. Skoglund* erhålla underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, att utgå efter vanliga grunder från och med den 1 juli 1933».

Vidare har herr *Lövgren* i en inom andra kammaren väckt motion nr 227 föreslagit, »att riksdagen måtte bevilja förre indelte soldaten vid Kungl. Norrbottens regemente *Albert Johansson Wall* i Ryssbält, Nyborg, Norrbottens län, en pension fr. o. m. den 1 januari 1933 enligt de grunder, som bruka tillämpas i dylika fall».

Herr *Elmroth* har i motion nr 232 i andra kammaren hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att f. d. soldaten vid Olands kompani av Kungl. Upplands infanteriregemente *Gustaf Löfqvist* i Films socken av Uppsala län må erhålla årlig pension ur Vadstena krigsmanshuskassa räknat från den 1 juli 1933 samt att pensionen måtte utgå efter samma grunder, som om *Löfqvist* tjänat minst 20 år».

Under nr 233 i andra kammaren har herr *Persson* i Trången väckt en motion, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att f. d. fältjägaren vid Kungl. Jämtlands fältjägareregemente *Olof Sjöqvist* må från den 1 juli 1933 ur Vadstena krigsmanshuskassa beviljas ett årligt understöd enligt de grunder, som finnas för den som tjänat i 20 år».

Slutligen har herr *Johanson* i Huskvarna i en motion nr 234 i andra kammaren yrkat, »att f. d. grenadjären *Johan Adolf Ek* må från och med den 1 juli 1933 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas pensionsunderstöd enligt samma grunder, som om han tjänat för pensionens erhållande föreskriven tid».

I fråga om motiveringarna för de i omförmälda motioner framställda förslagen får utskottet hänvisa till motionerna.

För behandlingen av de föreliggande understödsfrågorna synes det vara lämpligt, att de i förevarande motioner angivna f. d. indelta, med avseende å tjänstårens antal, indelas i tre grupper, nämligen indelta med en tjänstetid understigande 15 år, indelta med en tjänstetid av över 15 men under 18 år samt indelta med en tjänstetid av över 18 år.

F. d. indelt manskap med en tjänstetid understigande 15 år.

Av tillgängliga handlingar inhämtas,

beträffande förre soldaten *A. Ström* (motion II:50), att han, som är född den 21 oktober 1871 och alltså 61 år gammal, innehar en tjänstetid vid Jönköpings regemente av 14 år 11 månader; att hans arbetsförmåga på grund av skada i högra knäet är nedsatt; samt att han enligt intyg av vederbörande kommunalnämndsordförande är medellös; samt

beträffande förre grenadjären *J. A. Ek* (motion II:234), att han, som är född den 28 juli 1869 och alltså 63 år gammal, innehar en tjänstetid vid

företvarande Smålands grenadjärkår och företvarande Karlskrona grenadjärregemente av tillhoppa 11 år 9 månader; att han på grund av vissa sjukdomar har nedsatt arbetsförmåga; samt att han enligt intyg av vederbörande kommunalnämndsordförande är i behov av understöd.

F. d. indelt manskap med en tjänstetid av över 15 men under 18 år.

Ifrågavarande personers namn, anställning, ålder, tjänstetid och tjänstgöringsdagar, varunder rekryt- och underbefälsutbildning icke ägt rum, framgå av nedanstående sammanställning:

Motion	Anställning och namn	Ålder	Tjänstår	Tjänstgöringsdagar utom rekryt- och underbefälsutbildning
I : 117	f. soldaten J. A. Bergman.....	66	15 $\frac{4}{12}$	516
II : 4	f. soldaten O. (Fisk) Swahn	61	15	498
II : 5	f. soldaten O. Bruhn	74	16 $\frac{5}{12}$	506
II : 6	f. soldaten L. Ryttare.....	63	16 $\frac{9}{12}$	483
II : 75	f. korpralen A. I. Glad	65	16 $\frac{5}{12}$	606
II : 227	f. soldaten A. Johansson Wall	59	17 $\frac{7}{12}$	805
II : 232	f. soldaten G. Löfqvist	63	17 $\frac{1}{12}$	422
II : 233	f. fältjägaren O. Sjöqvist	68	16 $\frac{11}{12}$	352

Vidare inhämtas av handlingarna, *att* samtliga i tabellen angivna personer befinna sig i små ekonomiska omständigheter eller äro medellösa, *att*, såvitt av utredningen framgår, ingen av dem äger fast egendom med undantag av förre soldaten Ryttare, som innehar en fastighet, taxerad till 3 200 kronor, förre korpralen Glad, vilken är ägare till en fastighet, taxerad till 6 400 kronor, men varå enligt intyg av vederbörande kommunalnämndsordförande vilar en skuld av 4 600 kronor, ävensom förre soldaten Wall, vilken, enligt intyg av vederbörande kommunalnämndsordförande, är sågverksarbetare samt ägare till en jordbrukslägenhet, taxerad till 2 800 kronor, varå dock vilar en skuld av 1 400 kronor; *samt att*, såvitt tillgängliga handlingar utvisa, fråga om underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa åt förenämnda f. d. indelta, med undantag av förra soldaterna Ryttare, Wall och Löfqvist, tidigare varit underställd vederbörande myndighets prövning.

F. d. indelt manskap med en tjänstetid av över 18 år.

De till denna grupp hörande personernas namn, anställning, ålder, tjänstetid och tjänstgöringsdagar, varunder rekryt- och underbefälsutbildning icke ägt rum, framgå av nedanstående sammanställning:

Motion	Anställning och namn	Ålder	Tjänstår	Tjänstgörings- dagar utom rekryt- och underbefäls- utbildning
I : 16	f. grenadjären J. G. Fast	71	19	447
II : 7	f. soldaten L. Brandt	71	18 $\frac{8}{12}$	466
II : 8	f. soldaten J. Storm.....	67	18 $\frac{11}{12}$	400
II : 30	f. soldaten E. Berg	64	18 $\frac{9}{12}$	442
II : 49	f. soldaten J. E. Nyström.....	67	18	485
II : 74	f. soldaten J. Rönning	70	19 $\frac{8}{12}$	587
II : 76	f. soldaten A. Fahlström	71	19	415
II : 101	f. soldaten A. Fält	68	18 $\frac{6}{12}$	501
II : 220	f. soldaten A. Skoglund	68	18 $\frac{3}{12}$	596

Vidare inhämtas av för utskottet tillgängliga handlingar, att samtliga i tabellen angivna personer befinna sig i små ekonomiska omständigheter eller äro medellösa, att, såvitt av utredningen framgår, ingen av dem äger fast egendom med undantag av förre soldaten Nyström, vilken, enligt intyg av vederbörande kommunalnämndsordförande, utövar skomakeriarbete och är ägare till en mindre bostadslägenhet å ofri grund, varå dock vilar någon skuld, ävensom förre soldaten Storm, vilken är ägare till en mindre fastighet samt en fastighetsdel, tillhopa taxeringsvärderade till 1 600 kronor; samt att, såvitt tillgängliga handlingar utvisa, fråga om underhåll åt förenämnda f. d. indelta, med undantag av förre grenadjären Fast ävensom förra soldaterna Brandt, Storm och Fält, tidigare varit underställd vederbörande myndighets prövning.

Över de föreliggande motionerna har bankoutskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande av *arméförvaltningens civila departement*. I sitt yttrande har departementet till en början beträffande **m a n s k a p m e d e n t j ä n s t e t i d u n d e r s t i g a n d e 1 5 å r** anført bland annat följande:

I motionerna nr II: 50 och II: 234 har hemställts om understöd ur Vadstena krigsmanshuskassa åt förra soldaterna Ström och Ek.

Av nämnda motioner jämte dem berörande handlingar framgår, att ingen av dem med avseende å tjänstetidens längd uppfyller stadgade villkor för erhållande av underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa. I anledning härav och med hänsyn till de vittomfattande ekonomiska konsekvenser ett bifall till ifrågakvarande motioner skulle medföra, får departementet hemställa, att motionerna nr 50 och 234 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

I sistnämnda motion nr 234 har gjorts gällande, att Ek skulle hava ådragit sig sjukdom i tjänsten. Av ett den 10 januari 1933 utfärdat läkarintyg, fogat vid de motionen berörande handlingarna, inhämtas, att Ek lider av nedsatt hörsel, äggvita i urinen, förhöjt blodtryck och hjärtförstoring. Att dessa sjukdomar skulle kunna sättas i samband med hans militärtjänstgöring förefaller föga sannolikt. Därest emellertid Ek förmenar sig

hava erhållit någon eller några av dessa sjukdomar i tjänsten, står det honom fritt att till departementet göra framställning om underhåll på grund av sjukdom, ådragen i tjänsten, varefter departementet kommer att i vanlig ordning behandla framställningen.

I fråga om manskap med en tjänstetid av över 15 men under 18 år har civila departementet anfört följande:

I motionerna nr I: 117 samt II: 4, 5, 6, 232 och 233 har hemställts om underhåll ur Vadstena krigsmanshuskassa åt förra soldaterna Bergman, (Fisk) Swahn, Bruhn, Ryttare, Löfqvist och Sjöqvist.

Vad först angår motion nr I: 117 har i densamma gjorts gällande, att förre soldaten Bergmans tjänstgöringsdagar väl skulle räcka till för fastställt minimum, 600 dagar. Av en utav krigsarkivarien B. Steckzén den 3 november 1931 verkställd utredning rörande antalet av Bergman fullgjorda tjänstgöringsdagar framgår, att Bergmans tjänstgöringsdagar uppgå till sammanlagt 766 dagar, varav 250 dagar utgöra Bergmans rekryt- och underbefälsutbildning. Antalet tjänstgöringsdagar av beskaffenhet att böra tillgodoräknas Bergman för erhållande av pension enligt kungörelsen den 13 mars 1931 jämförd med kungl. brevet den 19 juni 1931 (SFS nr 251) utgör följaktligen $(766 - 250) = 516$.

I motion nr II: 4 har framhållits, bland annat, att förre soldaten (Fisk) Swahns tjänstgöringsdagar skulle, med borträknande av »en del av dessa», i allt fall uppgå till mer än 600. I anledning härav får departementet meddela, att av en utav kaptenen N. Linderdahl den 1 juli 1931 upprättad och av chefen för Dalregementet bestyrkt uppgift å tjänstgöringstid för (Fisk) Swahn framgår, att dennes tjänstgöringsdagar av beskaffenhet att böra räknas honom tillgodo för pensions erhållande uppgå till 498.

Vad angår den i motion nr II: 5 förekommande uppgiften, att förre soldaten Bruhn skulle äga tillgodoräkna sig 762 tjänstgöringsdagar, förutom ytterligare 106 dagar, under vilka tjänsten varit av olika slag, får departementet hänvisa till en av kompanichefen Erik Lefrin den 16 mars 1932 upprättad uppgift å tjänstgöringstider för Bruhn, varav framgår, att Bruhn äger tillgodoräkna sig allenast 506 dagar för pensions erhållande enligt kungörelsen den 13 mars 1931. Att Bruhn, även om han skulle kunna tillgodoräkna sig någon del av ovannämnda 106 dagar, i allt fall icke fullgjort i nämnda kungörelse stadgat antal tjänstgöringsdagar, framgår av departementets skrivelse den 12 april 1932 till chefen för Dalregementet, av vilken skrivelse bestyrkt avskrift fogats vid de motionen berörande handlingarna.

I motion nr II: 6 framhålles, att förre soldaten Ryttare skulle hava tjänstgjort i 703 dagar. Att Ryttare icke kan hava tjänstgjort i mer än högst 483 dagar utöver rekryt- och underbefälsutbildningen framgår av den uppgift, som finnes bifogad motionen berörande handlingar.

Vad angår den i motion nr II: 232 omnämnde förre soldaten Löfqvist, har i motionen icke ifrågasatts, att Löfqvist med avseende å tjänstgöringsförhållandena uppfyllt villkoren för erhållande av pension enligt kungörelsen den 13 mars 1931. Departementet har emellertid från Upplands regemente infordrat uppgift å antalet tjänstgöringsdagar för Löfqvist, av vilken uppgift framgår, att Löfqvist förutom egen rekryt- och underbefälsutbildning tjänstgjort i 422 dagar.

Beträffande slutligen förre fältjägaren Sjöqvist (motion nr II: 233) har denne enligt en utav vederbörande regementskvartermästare upprättad, den

30 januari 1932 dagtecknad uppgift å fullgjord tjänstgöring tjänstgjort i 352 dagar.

Samtliga här ifrågavarande soldater hava tjänat i över 15 men under 18 år. Ingen av dem har emellertid utöver de tider, varunder de undergått rekryt- och underbefälsutbildning och vilka jämlikt föreskrift i kungl. brev den 19 juni 1931 angående tjänstgöringstidens beräknande för underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa icke må tagas i betraktande vid beräkning av antalet tjänstgöringsdagar för pensions erhållande enligt den av Kungl. Maj:t med riksdagen utfärdade kungörelsen den 13 mars 1931 (SFS nr 43), tjänstgjort i minst 600 dagar.

Till någon pension enligt nämnda kungörelse äro de följaktligen icke berättigade.

I anledning härav och med hänsyn till de vittomfattande ekonomiska konsekvenser ett bifall till här ifrågavarande motioner skulle medföra, får departementet hemställa, att motionerna nr I: 117 samt II: 4, 5, 6, 232 och 233 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

I motion nr II: 75 har hemställts om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre korpralen Glad.

Glad har tjänat i 16 år 5 månader 12 dagar. Tjänstgöringsdagarna utöver rekryt- och underbefälsutbildningen utgöra enligt en utav vederbörande regementskvartermästare till departementet insänd, den 1 december 1931 dagtecknad uppgift sammanlagt 606.

I slutet av år 1931 anhöll Glad hos departementet om underhåll ur Vadstena krigsmanshuskassa jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 13 mars 1931. Enär emellertid Glad, vilken erhållit avsked före den 1 januari 1910, icke kunde styrka sig vara i behövande omständigheter, fann sig departementet icke kunna bifalla framställningen.

Enligt vad som framgår av motionen åtföljande handlingar, torde man emellertid nu få anse Glad vara i behövande omständigheter. I anledning härav har departementet tilldelat Glad underhåll ur Vadstena krigsmanshuskassa jämlikt ovannämnda bestämmelser att beräknas och utgå från och med den 1 januari 1933.

På grund härav torde motion nr II: 75 icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motion nr II: 227 har hemställts om pension åt förre soldaten Wall.

Wall har enligt avskedspasset varit i tjänst vid Norrbottens regemente sedan den 28 augusti 1891 samt erhöll avsked den 14 april 1909. Hans anställningstid vid regementet uppgår följaktligen till 17 år 7 månader 16 dagar.

Enligt en vid regementet verkställd utredning rörande antalet av Wall fullgjorda tjänstgöringsdagar har Wall förutom rekryt- och underbefälsutbildning tjänstgjort i 805 dagar. Med avseende å tjänstgöringsförhållandena uppfyller han således villkoren för erhållande av underhåll ur Vadstena krigsmanshuskassa enligt kungörelsen den 13 mars 1931.

Wall, som erhållit avsked före den 1 januari 1910, har emellertid icke styrkt sig vara i behövande omständigheter. Ett den 14 januari 1933 av vederbörande kommunalnämndsordförande avgivet intyg utvisar, att Wall, som ännu ej fyllt 60 år, är sågverksarbetare samt ägare av en jordbrukslägenhet, taxerad till 2 800 kronor, varå han har en skuld å 1 400 kronor. Ifrågavarande intyg anser departementet icke tillfyllest för att det

skall anses styrkt, att Wall är i behövande omständigheter. Departementet har i anledning härav ansett sig för närvarande icke kunna tilldela Wall underhåll ur Vadstena krigsmanshuskassa enligt kungörelsen den 13 mars 1931. Därest emellertid Wall i framtiden styrker sig vara i behövande omständigheter, kommer departementet att tilldela honom det understöd, vartill han då författningen enligt kan vara berättigad.

På grund härav torde motion nr II: 227 icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Vidkommande manskap med en tjänstetid överstigande 18 år har civila departementet yttrat:

Slutligen har i motionerna nr I: 16 samt II: 7, 8, 30, 49, 74, 76, 101 och 220 hemställts om underhåll ur Vadstena krigsmanshuskassa åt förra soldaterna Fast, Brandt, Storm, Berg, Nyström, Rönning, Fahlström, Fält och Skoglund.

Samtliga ifrågavarande soldater hava tjänat i över 18 men under 20 år.

Vad angår deras tjänstgöringsdagar får departementet anföra följande.

Enligt vad som framgår av från respektive regementen eller krigsarkivarien lämnade uppgifter å Fasts, Nyströms, Fahlströms och Skoglunds tjänstgöringsdagar hava dessa soldater utöver rekryt- och underbefälsutbildning tjänstgjort sålunda:

Fast	447 dagar
Nyström	485 »
Fahlström	415 »
och Skoglund	596 »

Av motionerna nr II: 74 och II: 101 åtföljande handlingar framgår, att soldaterna Rönning och Fält utöver rekryt- och underbefälsutbildning tjänstgjort i respektive 587 och 501 dagar.

Vad angår i motionerna nr II: 7 och II: 8 omnämnda soldaterna Brandt och Storm hava dessa enligt vad som framgår av motionerna åtföljande handlingar bevistat regementsmöten, Brandt under åren 1882—1899, varunder han med hänsyn till mötenas varaktighet kan hava tjänstgjort i högst 376 dagar, och Storm under åren 1885—1903, varunder han av samma anledning kan hava tjänstgjort i högst 400 dagar. Brandt har dessutom enligt egen uppgift varit kommenderad till Sänga mo år 1887 i 90 dagar. Någon annan tjänstgöring av beskaffenhet att böra tillgodoräknas dem för erhållande av pension synas de icke hava fullgjort.

Vad slutligen angår i motion nr II: 30 omnämnde Berg, har denne enligt vad som framgår av det kammarrättsutslag, som finnes fogat vid de motionen åtföljande handlingarna, tjänstgjort i allenast 442 dagar. Hos kammarrätten hade Berg genom besvär över ett av departementet den 9 februari 1932 fattat beslut ifråga om underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa anhållit att utöver nämnda dagar få tillgodoräkna sig den tid om 180 dagar, varunder han fullgjort garnisonstjänst i Karlskrona, men har kammarrätten såsom framgår av utslaget lämnat besvären utan avseende.

Ingen av ifrågavarande soldater har följaktligen med avseende å tjänstgöringsförhållandena uppfyllt villkoren för erhållande av underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa jämlikt kungörelsen den 13 mars 1931 jämförd med kungl. brevet den 19 juni 1931.

Emellertid anser sig departementet böra erinra därom, att riksdagen vid flera tillfällen, då fråga varit om underhåll åt soldater, som tjänat i minst 18 men under 20 år och för vilka ömmande omständigheter förelegat, medgivit, att underhåll ur Vadstena krigsmanshuskassa finge vederbörande tilldelas enligt samma grunder som om de tjänat i minst 20 år.

Dylika medgivanden hava lämnats även efter det riksdagen fattat beslut om nya grunder för underhåll åt avskedad indelt manskap med minst 15 men under 20 tjänstår. Sålunda har 1932 års riksdag, oaktat departementet i sitt den 23 februari 1932 avgivna utlåtande över vissa inom riksdagen då väckta motioner påvisat de ekonomiska konsekvenser, ett fortsatt lämnande av dylika medgivanden skulle medföra, beviljat underhåll ur Vadstena krigsmanshuskassa åt 8 st. f. d. indelta soldater, vilka tjänat över 18 men under 20 år och icke utöver rekryt- och underbefälsutbildning tjänat i minst 600 dagar. Härav synes framgå, som hinder icke skulle föreligga för beviljande av underhåll ur Vadstena krigsmanshuskassa åt dem av här ifrågavarande soldater, för vilka ömmande omständigheter föreligga.

Enligt vad som framgår av de handlingar, som åtfölja motionerna nr I: 16 samt II: 7, 8, 30, 49, 74, 76, 101 och 220, föreligga sådana omständigheter för förra soldaterna Fast, Brandt, Berg, Rönning, Fahlström, Fält och Skoglund. Vad angår den i motionen nr II: 49 omnämnde förre soldaten Nyström upplyses i ett den 3 januari 1933 avgivet intyg av vederbörande kommunalnämndsordförande, att Nyström äger en mindre bostadslägenhet å ofri grund, varå han har någon skuld, samt att han, som synes vara fullt arbetsför, utövar skomakeriyrket. Det förefaller departementet tveksamt, huruvida för Nyström kan anses föreligga ömmande omständigheter. Vidkommande slutligen den i motionen nr II: 8 omnämnde förre soldaten Storm lämnas om honom beträffande hans ekonomi ingen annan upplysning än att han är »mindre bemedlad». Denna upplysning synes departementet icke tillfyllest för att man skall kunna anse ömmande omständigheter för honom föreligga, så mycket mindre som Storm synes vara fullt arbetsför och vid god hälsa.

Departementet, som förutsätter, att riksdagen beviljar erforderliga medel för bestridande av de utgifter, som uppstått eller komma att uppstå i anledning därav att understöd redan tilldelats eller eventuellt i framtiden kommer att tilldelas sådant f. d. indelt manskap, som tjänat i över 18 men under 20 år och icke förutom rekryt- och underbefälsutbildning tjänstgjort i minst 600 dagar, anser sig sålunda i anslutning till vad ovan anförts böra tillstyrka motionerna nr I: 16 samt II: 7, 30, 74, 76, 101 och 220.

Vidkommande motion nr II: 49 är det endast med tvekan departementet anser sig böra tillstyrka densamma.

Motion nr II: 8 anser sig departementet icke kunna tillstyrka.

Vad först angår de i motionerna II: 50 och II: 234 avsedda f. d. soldaten Ström och f. d. grenadjären Ek, uppgå dessa personers anställningstid endast till respektive 14 år 11 månader och 11 år 9 månader. Vid sådant förhållande torde underhållsförmån till dem icke böra ifrågakomma. Utskottet avstyrker alltså bifall till nämnda båda motioner.

Utskottet.

Av de i övriga motioner omförmälda f. d. indelta uppfylla endast två, nämligen de i motionerna II: 75 och II: 227 angivna f. d. korpralen Glad och f. d. soldaten Wall — vilka innehava en anställningstid av respektive 16 år

5 månader och 17 år 7 månader — det i 1931 års grunder för underhållsrätt med avseende å tjänstgöringstiden stadgade villkoret om minst 600 tjänstgöringsdagar, oberäknat rekryt- och underbefälsutbildning. Vad Glad angår, har arméförvaltningens civila departement upplyst, att departementet numera tilldelat Glad underhåll, räknat från och med den 1 januari 1933. Vid sådant förhållande torde motionen II: 75 icke påkalla någon riksdagens åtgärd. I fråga om Wall, vars ekonomiska förhållanden tidigare icke synas hava varit underkastade civila departementets prövning, har departementet nu framhållit, att av vederbörande kommunalnämndsordförande utfärdat intyg icke kan anses tillfyllest styrka, att Wall för närvarande befinner sig i behövande omständigheter. På grund av vad sålunda blivit upplyst och då prövningen av de författningensliga förutsättningarna för rätt till underhåll ankommer på civila departementet, har utskottet ansett, att icke heller motionen II: 227 bör föranleda åtgärd från riksdagens sida.

Samtliga i övriga förevarande motioner omförmälda f. d. indelta hava en anställningstid av mellan 15 och 20 år, men ingen av dem uppfyller ovan nämnda villkor om minst 600 tjänstgöringsdagar.

De i motionerna I: 117 samt II: 4, 5, 6, 232 och 233 avsedda f. d. indelta, nämligen Bergman, Fisk (Swahn), Bruhn, Ryttare, Löfqvist och Sjöqvist, hava en anställningstid, som understiger 18 år. Vid sådant förhållande har utskottet, med hänsyn till tidigare praxis, ansett sig icke kunna tillstyrka, att underhållsrätt medgives dem. Utskottet får alltså avstyrka bifall jämväl till nyss uppräknade motioner.

Vidkommande slutligen de i motionerna I: 16 samt II: 7, 8, 30, 49, 74, 76, 101 och 220 avsedda f. d. indelta, nämligen Fast, Brandt, Storm, Berg, Nyström, Rönning, Fahlström, Fält och Skoglund, hava dessa en anställningstid av över 18 år. Riksdagen har före år 1931 efter prövning i varje särskilt fall pläгат vid en anställningstid av över 18 år medgiva underhåll under förutsättning att ömmande omständigheter i de särskilda fallen befunnits föreligga. I samband med behandling vid 1931 års riksdag av frågan om jämkning i villkoren för rätt till underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa förelåg ett motionsvis väckt förslag om att indelta med minst 18 års tjänstetid skulle utan avseende å längden av den verkliga tjänstgöringstiden tillerkännas rätt till underhåll. Utskottet avstyrkte detta förslag under framhållande, bland annat, att ett generellt medgivande av dylik rätt utan hänsyn till antalet tjänstgöringsdagar näppeligen kunde anses försvarligt, då den effektiva tjänstgöringstid, som förutsatts för underhållsrätt, i och för sig måste anses vara mycket kort. Samtidigt framhöll utskottet emellertid, att ett undantagslöst fasthållande vid villkoret om minst 600 tjänstgöringsdagar måhända kunde i enstaka fall medföra obilliga konsekvenser. Vid 1932 års riksdag förelåg till riksdagens behandling ett flertal motioner, vari yrkades, att underhåll måtte tilldelas vissa f. d. indelta med en tjänstetid av 18 år och däröver, ehuru dessa personer icke uppfyllde villkoren med avseende å

tjänstgöringsdagarnas antal. Bankoutskottet framhöll i sitt utlåtande i ärendet (nr 34), att enligt utskottets mening 1931 års riksdags ståndpunktstagande i fråga om de generella villkoren för underhållsrätt icke syntes böra utesluta möjligheten av att i fall, där förhållandena kunde anses behjärtansvärda, underhåll fortfarande medgäves vid en anställningstid av minst 18 år utan hänsyn till längden av den verkliga tjänstgöringstiden. Då ömmande omständigheter i de i motionerna avsedda fallen syntes föreligga, tillstyrkte utskottet, att de i sagda motioner angivna f. d. indelta måtte tillerkännas underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa utan hinder av att de icke tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid. Riksdagen biföll vad utskottet sålunda hemställde.

Samtliga de nu förevarande, sist omförmälda motionerna hava tillstyrkts av arméförvaltningens civila departement, med undantag av motionen II: 8 angående underhåll åt f. d. soldaten Storm, som enligt departementets uppfattning icke befinner sig i behövande omständigheter. Enligt av utskottet under hand från vederbörande landsfiskal införskaffad uppgift är emellertid Storm, som, enligt vad ovan angivits, är ägare till en mindre jordbrukslägenhet, till följd av sjukdom och ålder oförmögen att själv sköta sitt jordbruk. Han har en ålderstigen hustru, som likaledes är oförmögen till något nämnvärt arbete. Några besparingar eller andra tillgångar finnas icke, fastmer häftar Storm i skuld till ett belopp av sammanlagt 2 300 kronor. På grund av dessa upplysningar har utskottet för sin del funnit, att ömmande omständigheter i detta fall kunna anses vara för handen. Jämväl de övriga i nu förevarande motioner angivna f. d. indelta synas befinna sig i knappa ekonomiska villkor. Vid sådant förhållande och under åberopande av den ståndpunkt bankoutskottet — såsom ovan framhållits — intagit vid behandling år 1932 av liknande fall, har utskottet ansett sig kunna tillstyrka, att ifrågavarande f. d. indelta tillerkännas underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, oaktat de icke tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

1) att riksdagen, i anledning av motionen I: 16, må medgiva, att förre grenadjären vid förutvarande Första livgrenadjärregementet Johan Gotthard Fast må från och med den 1 juli 1933 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid;

2) att motionen I: 117 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

3) att motionen II: 4 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

4) att motionen II: 5 icke må till någon riksdagens åtgärd föränleda;

5) att motionen II: 6 icke må till någon riksdagens åtgärd föränleda;

6) att riksdagen, i anledning av motionen II: 7, må medgiva, att förre soldaten vid Dalregementet Lars Brandt må från och med den 1 juli 1933 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid;

7) att riksdagen, i anledning av motionen II: 8, må medgiva, att förre soldaten vid Dalregementet Johannes Storm må från och med den 1 juli 1933 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid;

8) att riksdagen, i anledning av motionen II: 30, må medgiva, att förre soldaten vid förutvarande Jönköpings regemente Emil Berg må från och med den 1 juli 1933 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid;

9) att riksdagen, i anledning av motionen II: 49, må medgiva, att förre soldaten vid förutvarande Jönköpings regemente Johan Edvin Nyström må från och med den 1 juli 1933 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid;

10) att motionen II: 50 icke må till någon riksdagens åtgärd föränleda;

11) att riksdagen, i anledning av motionen II: 74, må medgiva, att förre soldaten vid förutvarande Västmanlands regemente, förre grenadjären vid Livregementets grenadjärer Johan Rönning må från och med den 1 juli 1933 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid;

12) att motionen II: 75 icke må till någon riksdagens åtgärd föränleda;

13) att riksdagen, i anledning av motionen II: 76, må medgiva, att förre soldaten vid förutvarande Västgöta regemente August Fahlström må från och med den 1 juli 1933 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid;

14) att riksdagen, i anledning av motionen II: 101, må medgiva, att förre soldaten vid Hälsinge regemente Anders Fält må från och med den 1 juli 1933 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid;

15) att riksdagen, i anledning av motionen II: 220, må medgiva, att förre soldaten vid Hallands regemente August Skoglund må från och med den 1 juli 1933 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid;

16) att motionen II: 227 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

17) att motionen II: 232 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

18) att motionen II: 233 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda; samt

19) att motionen II: 234 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 16 maj 1933.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendens slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Gustafsson i Stensholm, Lindley, Lindgren, Ström i Lidköping, Johansson i Friggeråker och Stendahl;

från andra kammaren: herrar Leffler, Bäcklund, Laurén, Lovén, Johansson i Sollefteå, Wikström, Andersson i Falkenberg och Hammarlund.
